

Actituds

MONTSERRAT MINOBIS

Se m'ha ocorregut posar aquest títol a aquestes ratlles tot rellegant *Virtuts públiques*, el llibre de Victòria Camps que ens enfronta a determinades maneres de comportament polític-social de la societat actual. M'ha estat relativament fàcil decidir que volia escriure sobre les *actituds* en uns moments de crisi generalitzada (no tant per la crisi econòmica, que ja prou per si mateixa genera canvis d'actituds) on es confonen ràpidament valors que si fins ara eren fonamentals, van perdent identitat. Darrerament gairebé tothom s'omple la boca amb la paraula ètica i justícia. Molt especialment persones que en determinats moments i circumstàncies ens han estat molt pròximes i que pel que sigui han arribat a aconseguir algunes cotes de poder. He pensat en això quan tot llegint Victòria Camps m'he trobat amb un paràgraf en què assenyala que... "la virtut clau de l'ètica ha estat la justícia. Virtut cardinal que en certa manera constitueix la materialització de totes les altres virtuts. I cal dir que la justícia és, en realitat, l'ètica, la virtut pròpiament dita. Naturalment, la justícia és la condició necessària, encara que no suficient de la felicitat, última finalitat de la vida moral". És cert que a vegades un text tret de context no resulta gaire sig-

nificatiu ni prou explícit. Però en tot cas ajuda a reflexionar sobre aquestes *actituds* a les quals vull referir-me i que són significatives de canvis de comportament moral que ens obliguen a demanar i a exigir ètica i justícia.

M'he adonat que, aquests últims temps, és fàcil amagar sota l'aparença de determinat comportament —que es ven com a ètic— actituds falses i transgressores d'allò que ha de ser tractat amb un rigorós sentit de la justícia i del bé col·lectiu, no pas individual. I és, justament, aquesta individualitat la que condiciona, també, determinats comportaments a l'hora d'aplicar criteris a situacions conflictives del món laboral-professional. Fins i tot del polític. ¿Es canvien les actituds per conviccions morals? Es canvien les actituds, ens diuen, per realisme, per pragmatisme. És això ètic i just? Dins el debat polític-social en què ens movem darrerament, ens va bé recuperar lectures que ens resituïn en el context del pensament filosòfic (en aquest cas el de Victòria Camps) per recordar a tothom que la por a perdre la justícia social ens obliga a parlar d'una reconstrucció de la moral com a conjunt de virtuts. És a dir, que ens cal una ètica d'actituds dirigides a fer més justa i digna la vida col·lectiva. Tot el contrari del que està passant ara.

Algèria sota el volcà

FERMÍN BOCOS

Vista amb ulls europeus, la crisi algeriana es resumeix en dues idees: l'integrisme és una amenaça i, per combatre-la, el lamentable govern de la gent de l'FLN —encara que corrupte—, resulta cent cops preferible. Importa poc o gens que en les últimes i úniques eleccions mig lliures en què els algerians van poder expressar la seva opinió fossin precisament els partidaris de l'anomenat Front Islàmic de Salvació els que van obtenir gran avantatge a les urnes; avantatge del qual, com es recordarà, van ser desposseïts mitjançant un simple decret administratiu que en el seu dia va ser objecte de satisfacció i que va ser aplaudit per part de la majoria de cancelleries dels grans països democràtics de la vella Europa, sense excloure'n Espanya.

Han transcorregut lents els dies d'Algèria des que van ser els integristes l'origen principal de la crisi política que alimenta la desestabilització del país, i han estat jornades de violència ininterrompuda: atemptats terroristes seguits de repressió policial; vils assassinats a iniciativa dels islamistes fanatitzats i condemnes a mort en judicis sumaríssims sense excessives garanties com a rèplica d'un govern molt més eficaç com a repressor que com a procurador del benestar popular.

La violència impregna la vida de l'Algèria dels nostres dies. La República viu els pitjors dies de la seva jove història, després de l'heroica lluita per la independència. La societat està dividida i el quadre d'extremada necessitat s'agreuja en la desesperació de les classes populars davant l'inocultable perfil d'una corrupció generalitzada en quasi tots els nivells de l'Administració. Els governants del, en altre temps, prestigios Front d'A-

L'arrelament amb força de l'ideal integrista a Algèria no és altra cosa, segons l'articulista, que un intent de retorn al passat com a rebuig a un present ple de frustració social. Els integristes han focalitzat el punt més sensible de la situació, i la televisió garanteix la difusió de la seva causa.

llibertat Nacional (FLN), columna vertebral en la guerra contra la França neocolonialista, estan desacreditats: se'ls sap rics en un país de desheretats; propietaris de vil·les i terres a la fèrtil Orà, a Constantina, als voltants de la zona residencial de la mateixa Alger. Tot està en venda i de tot se sap el preu. La sobria moral postrevolucionària dels primers anys, després de la independència (amb Ben Bella primer i també en els primers temps del coronel Bumedian), ha cedit el pas a la banalització del tracte administratiu i a l'adopció general de la *coïma* (xantatge) com a peatge indesitjable per poder assegurar qualsevol iniciativa comercial.

El resultat d'aquest tipus de pràctiques no pot ser altre que el que s'imagina el lector: un país desposseït d'orgull, en què a la gent més humil no li queda pràcticament altra esperança que l'emigració. La paradoxa d'aquest destí imposat per la penúria econòmica torna a anomenar-se França, per a uns quants centenars de milers d'algerians. Mà d'obra barata que s'amuntega als moderns guetos de la perifèria parisenc o marselesa. França com a esperança, a pesar de les tensions creades al si de la societat gala per un ampli nucli d'opinió de tall racista i xenòfob. Malgrat tot, els emigrants prefereixen el risc de la vida dura de l'ex-

patriat per raons econòmiques que la que els reservaria la pobresa de les seves *wilayat* d'origen a l'Algèria profunda o a la lacerada Algèria que s'amuntega als barris miserables de les seves tres o quatre grans ciutats costaneres. Per als pobres —que sense ombra de demagògia es pot afirmar que són majoria—, la independència política no significa res, perquè en res resol les seves necessitats més elementals i en ben poc empara la resta dels seus drets humans.

En aquest clima d'àmplia frustració social és on arrela amb força l'ideal integrista, que no és altra cosa que un intent de tornar al passat potser com a estremidora metàfora del refús que promou el present. Una idea inquietant pel que conté, com dic, de paradoxa, però que s'estén amb notable rapidesa i ho impregna tot a la manera del pol·len quan es deixar transportar per l'aire. Potser d'entre tot el que està passant a la veïna Algèria, el que m'ha cridat més l'atenció en els últims dies és la notícia que descriu l'àmplia acceptació que està tenint l'islamisme en els ambients universitaris (situació que, per cert, també em va causar sorpresa quan me la van comentar a Egipte, en relació amb els moviments estudiantils de la cèlebre Universitat del Caire, la més important del món àrab).

En aquest mosaic de tensions, el

segregat de tres ciutadans francesos dut a terme dies enrere per extremistes del partit religiós més important d'Algèria afegeix una nova volta de rosca a la situació ja de per si carregada. L'assassinat perpetrat en la persona de dos oficials russos —assessors militars contractats pel govern d'Alger— introdueix en encena el més negre dels pronòstics. Els integristes han focalitzat el punt més sensible de la situació: amb estrangers pel mig, la televisió els garanteix la difusió internacional de la seva causa. És el pitjor que podia passar, i està passant.

No voldria ser pessimista, però en relació amb la sort dels ciutadans francesos segregats i transformats en ostatsges polítics em sembla veure el fantasma d'aquella onada d'ira i odi cap a Occident que en el seu dia va precipitar els esdeveniments que van acabar per canviar de soca-rel la història de la moderna Pèrsia. No ignoro que Algèria té altres arrels i que en la nostra veïna mediterrània la cultura i el sistema de vida presos de França tenen un pes i estan molt arrelats; no tenen res a veure amb el vernís occidentalista que va voler imposar a Pèrsia, sense èxit, el penúltim dels Pahlavi. Però, tot i això, em sembla que estem assistint a un fenomen social que convé no perdre de vista. No sense un cert cinisme, fa uns dies un alt dirigent del nostre país em comentava que, en relació amb el Magrib en general i amb els problemes algerians en particular, només hi havia —deia— dues solucions: pressupostar un ajut sostingut al seu desenvolupament o reforçar les bateries de la costa. Esperem a veure què diu el volcà.

Fermín Bocos és periodista

(Trad. Clara Sandaran)

BÚSTIA

El català i les Festes Modernistes de Sitges

Ja ho crec que hi ha problemes lingüístics a Catalunya! Per exemple, el propassat dissabte 23 es va celebrar, en el marc del centenari de les Festes Modernistes de Sitges, un "Homenatge als artistes del món" amb prop d'un miler d'invitats catalans, de la resta d'Espanya i estrangers.

Doncs bé, en començar l'acte plenari del vespre es va anunciar (amb unes justificacions molt discutibles) que els parlaments es farien en castellà i es traduirien a l'anglès. Què va passar després, ho ignoro, ja que davant d'aquest intolerable menyspreu de la nostra llengua la meua esposa i jo ens vam aixecar i vam retornar immediatament a Barcelona.

Aquestes actituds individuals no tenen gaire importància, però què hauria succeït si també l'haguessin adoptat molta de la gent amb la qual estic segur que compartim uns mateixos criteris i ideals? Oriol Martorell. Barcelona.

González i el xampany francès

Com a assessora de l'Organització empresarial del Cava i com a membre de la Junta Directiva de la Confraria del Cava Sant Sadurní, el fet que Felipe González ofereixi als seus convidats Champagne francès no només produeix un profund malestar en el sector, sinó que demostra una manca total de sensibilitat pels productes que entre tots ens esforcem a promocionar i consumir. Gemma Torelló. Barcelona.